

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an ..... 20 cor.
6 luni ..... 10 cor.
3 luni ..... 5 cor.
1 luna ..... 2 cor.

de Duminică pe un 4 cor.
în România și străinătate pe un
60 franci.

scrierile nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERTIUNILE:
de un or. garson: prima dată la
noaptea, a doua dată în ziua, a treia
oară 8 h. de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și inserțiile
se plătesc în avans în Arad.

Telefon pentru oră și comitate
Scrierile străine nu se primesc

Criza dualismului.

Dr. Rudolf Springer, un publicist vienez cunoscut înaintea publicului, care se ocupă etniceste cu lectura celor scrise despre criza monarhiei habsburgice, a publicat în finea anului 1904 la Viena o broșură intitulată «Die Krise des Dualismus» (Criza dualismului).*

Presă vieneză. În cea mai mare parte pusă de Jidant și cumpărată de aceia, se năzuiesc, ca interesele exclusiv maghiare să fie favorizate în detrimentul celor rase ale monarhiei, nici nu a semnalat în această carte, nici nu a comentat-o. Cartea veche a presei jidovești de a pădăcina tăcere asupra vreunui fapt, pe care nu ar fi în stare a-l combate.

Cu toate acestea însă adevărații politicieni au luat act de broșura savantului Dr. Springer și cu deosebire între deputații parlamentului austriac broșura de sub care a fost obiect de vii discuții.

În faza cea mai nouă, în care a ajuns să se prezinte criza monarhiei, broșura dlui R. Springer este parțial mai actuală, ca în anul 1904. Ea ne oferă în chip sistematic și cu metode nerăsturnabile materialul de lipsă pe care a putea înțelege perfect rostul și ocazia crizei actuale.

Stilul autorului e foarte apropiat de stilul nostru și este prea interesant a se citi cum un bărbat, care trăiește în Viena, poate în concluziunile sale acolo, unde bat în urechi popoarele nemaghiare ale Austriei, la *federatiunea națională a tuturor popoarelor, cari alcătuiesc monarhia habsburgică*. German iubitor de neamul său, a propagat totuși fraților săi de același neam din Austria *abdicația la hegemonia maghiară* pe baza principiilor de *egalitate națională*. Nu numai în Austria, ci în *monarhia întreagă*.

În citind cartea aceasta, ne întărim din nou convingerea noastră, că *dualismul* este adevărată nefericire pentru popoarele Austriei, căci nu doi sunt aceia, cari sunt nemulțumi de fericirea lor în monarhie, presă presupune aceasta (artificial bineînțeles) în *transacțiunea lui Deák*, că *zece popoare* cu același drept dumnezeesc și omenești, aceeași libertate și aceeași bineînțeles pentru sine, aceeași asigurare a fericirii în statul, pe care toți împreună îl susțin, nu doi au deci să hotărască soarta statului, ci zece.

Autonomia națională a popoarelor, cari compun statul austro-ungar și *crearea in-*

stituțiilor cu adevărat comune cari au să îngrijească de interesele comune ale celor 10 popoare, eată *singura soluțiune posibilă și dăinuitoare a crizei*.

Mijloacele sunt *sufragiul universal și democratizarea desăvârșită* a administrațiilor teritoriale autonome (cercuri, comitate).

Acesta este pe scurt conținutul broșurii, a cărei publicare o începem în ziarul nostru deja cu numărul prezent.

Lectura acestei broșuri o recomandăm cu deosebită căldură tuturor cetitorilor noștri.

Pretensiunile Albanezilor. *Cu diplomație, bande, amenințări neliniștesc Balcanul Bulgariei. Nu de mult pășesc pe față, vor intra în revoluție Albanezii. Căci prințul Ghica vrea să fie cu ori-ce preț domn albanez.*

Ear comitetul albanez din București a trimis sultanului un memoriu, care cuprinde în următoarele pretensiunile Albanezilor:

1. *Să se abțină din vilaietele Skutari, Iamna, Monastir și Cossovo un singur vilaiet sub un guvernor albanez.* 2. *Limba albaneză să se proclame limbă națională.* 3. *Grațierea tuturor osândiților ori esilațiilor pe temă politică.* 4. *Toate dăriturile și alte venituri să fie puse la dispoziția guvernului, ca acesta să poată întemeia școli, regula riuri, să facă drumuri și căi ferate.* 5. *Organizarea unei garnizoane pentru propria apărare sub comandanți albanezi și cu steaguri albaneze.*

O ACȚIUNE — „PATRIOTICĂ“.

(*) Nu noi, presa națională, ci presa maghiară a fost cea dintâi care a dat pe față slăbiciunile și patimile clasei mijlocie și aristocratice maghiare, păcate ale căror rezultate a fost și este pierderea atâtor moși ungurești și trecerea lor în mâini străine.

Despre ruina atâtor «gentry» și aristocrați s'ar putea întocmi un lung tablou, ear cauzele ruinei ar putea servi ca material interesant scriitorilor de nuvele și romane.

Presă maghiară și barbații politici maghiari în loc să stărue însă ca să se stavilească în chip corespunzător raul observat — cerând o educație mai sănătoasă în sânul societății cheluitoare și risipitoare maghiare — s'au năpustit asupra *băncilor române*, învinuindu-le că sunt o primejdie pentru Ungaria, deoarece cumpără moșiile ungurești ajunse la licitație.

Am răspuns nu odată la acuzele fără rost.

Vorba e că presa maghiară și barbații politici maghiari au persistat în ce privește acuzațiile. Acuzând numai de sine se înțelege, n'au ajutat nimăru.

În cele din urmă s'au apucat de — *treabă*. Au ajuns la ideea să facă un plan de — scăpare: o bancă menită să dea ajutor nemesisilor scăpați, ajunși la faliment ori să cumpere moșiile ungurești ce se bat la — tobă.

Numele băncii acesteia, întemeiate în Budapesta, este «Magyar telepitő és parceláló bank».

Acum, de curând, direcția ei a trimis următorul circular barbaților financiari ai țării:

„Îndată ce s'a constituit, institutul nostru și-a pus țintă ca prin organizarea ce și-a dat-o și cu ajutorul mijloacelor materiale însemnate să ia parte activă în rezolvarea marelui probleme a proprietății naționale din Ardeal și astfel să încerce, cu toate puterile, să lecuiască starea atât de tristă pentru prosperarea neamului maghiar dominant.

În interesul realizării acestui program, se va ține în Cluj (Petőfi-utca 7), în ziua de 16 Aprilie, o conferință specială, în care se vor discuta următoarele:

1. În ce chip s'ar putea pune institutul «Magyar telepitő és parceláló bank» în serviciul proprietății naționale ardelenice?

2. În ce chip s'ar putea opri, cu mijloacele acestui institut, ca proprietatea maghiară să ajungă în mâini străine?

3. Cum s'ar putea contrabalansa, prin activitatea acestui institut, *activitatea antimaghiară a băncilor naționaliste ardelenice?*

4. În partea ardelenă a patriei unde s'ar putea pune la cale parcelare cu șansă de succes?

5. Care și ce fel de organizare s'ar putea pune în serviciul institutului?

6. În genere: pe ce cale s'ar putea porni acțiunea băncii pe teren economic, financiar și național?

După cum vedem, noua bancă s'au apucat: ori mai bine, vrea să se apuce de lucru. Cel puțin caută sfatul inteleptilor.

Vom vedea ce sfat se va da și în ce sferă de gândire s'au învârtit conferința convocată. Ne vom face atunci și observările.

Și până atunci ne întrebăm însă: *oare băncile române ardelenice n'ar fi și ele datoare ca față de această acțiune a băncii maghiare să se pună pe lucru, să lucreze un plan și să caute a-l realiza întru *apărarea țărânilor române?**

Not credem că da. Și aceasta cu atât mai repede, cu cât sunt mai stăruitori cei cu — *parcelarea*.

Ne putem adică totuși da bine seama, că *parcelările* puse în perspectivă nu se vor face numai cu scop să mântue pe faliti proprietari maghiari, ci mai ales cu scop de a *cucerii* între naționalități.

E vorba deci de ceva *agresiv*. *Apărarea* cea mai bine chibzuită și bărbătească se impune deci ca o mare *dată* națională.

Consulii să vegheze!

Cei mai excelenți profesori și medici contra morburilor de plumăni, afecțiunilor organelor de il recomandă ca remediu cu efect respirație, precum: bronhită cronică, tușă convulsivă.

și mai ales este recomandat Convalescenților după influență. — Sirolinul promovează apetitul și face să crească greutatea corpului, depărtează tusa și flegma și face să înceadă respirația de noapte. — Din cauza mirosului și gustului său plăcut este luat cu plăcere și de copii. În farmacia să rapata în sticle de 4 cor. Să fim atenți, ca de-care sticlă să ne prozească cu firma de mai jos

Sirolin

Adresa către M. Sa.

Dăm mai la vale proiectul de adresă cetit în Dieta Ungariei de contele Battyányi, raportorul comisiei de 21.

Proiectul acesta e de altfel opera lui Apponyi, și comisia însărcinată cu redactarea proiectului nu a schimbat așa zicând nimic într'insul.

Eată proiectul în întregime:

**Majestatea Voastră Rege Apostolic !
Preagrațioase Stăpâne !**

Majestatea Voastră în 4 Ianuarie a. c. a disolvat Dieta convocată în 26 Octombrie 1901 și a provocat națiunea să-și manifeste voința.

Națiunea, deși o mare parte a nutrit grele îngrijorări cu privire la legalitatea disolvării, totuși a răspuns invitațiunii Majestății Voastre. Voința națională s'a manifestat în așa direcțiune, că acel guvern al Majestății Voastre, care a propus disolvarea, nici așteptând deschiderea noiei Diete, a abzis, pentru-că știut, că încrederea noiei Diete n'o poate câștiga.

De atunci au trecut mai multe luni și țeara încă tot n'are guvern care să poseadă încrederea parlamentului. Activitatea Dietei e stângenită. În lipsa bugetului votat parlamentar, cheltuielile și venitele de stat n'au nici o bază legală.

Nu e nevoie a desfășura pe larg în fața Majestății Voastre efectul păgubitor ba chiar primejdios a unei astfel de situații. Simplemente indicăm pe deoparte asupra respectului de legi scăzut, asupra acelei slăbiri a stricteții principiilor constituționale, pe care necondiționat o naște obicinuirea guvernării fără atribuțiile legalității, pe de altă parte asupra acelor grave pagube, cari amenință națiunea pe teren economic, dacă tocmai acum, când întreaga Europă își aranjează politica economică pe vreme mai îndelungată, nu putem lua cu efect poziție, corespunzătoare intereselor noastre proprii.

Indicăm și asupra situației nefaste, în care ajunge puterea armată a ambelor state a Majestății Voastre, dacă Ungaria nu se poate îngriji la vreme potrivită de întregirea armatei.

Dar peste toate aceste, conceptele constituționale ne determină, cu cea mai adâncă supunere și depină încredere să ne adresăm Majestății Voastre și să cerem denumirea cât mai grabnică a unui guvern, care poate conta la sprijinul Dietei, exprimătoare a voinții naționale.

Înțelepciunea Majestății Voastre în exercițarea acestui drept suveran constituțional, află puncte de razăm sigure în rezultatul alegerilor.

Națiunea, a osândit hotărât violența săvârșită împotriva ordinii dezbaterilor Dietei; aceia, cari

au consiliat aceasta, au făptuit-o, ori au fost în ori-ce chip părtași, ori au aprobat-o, nu pot avea încrederea Dietei actuale.

Deși aceia, cari au luptat împreună împotriva violenței parlamentare și asfiei au câștigat majoritate, reprezintă vederi politice diferite, totuși se știu înțelege într'olaltă asupra atâtor chestiuni importante și urgente, încât sunt capabili de o activitate folositoare și armonică.

Toți voesc reforma parlamentară și în cadrele acesteia, lărgirea dreptului electoral, prin împărțirea cercurilor electorale, corespunzător intereselor națiunii, toți doresc exercițarea nepărtinitoare a guvernării, situația de drept a funcționarilor și peste tot întărirea ordinii de drept și a garanțelor libertăților publice; toți doresc reforme de dare, economice și socialpolitice în interesul păturilor largi ale poporului.

Partidele cari au obținut majoritatea convin și în tendența, ca neatrănarea economică, cu teritorul vamal separat și sistemul de credit independent, pe lângă pregătire prealabilă cuvenită, de fapt să le pună în viață.

Partidele acestea sunt și în aceea solidare, ca caracterul național al armatei maghiare — care formează partea întregitoare a întregii armate — să se scoată în relief în limbă și în semn.

În dorința aceasta convin și aceia, cari în privința scopului final, mărturisesc punctul de vedere cel mai avansat, al armatei maghiare independente, pentru-că văd precedentele inomisibile a realizării programului lor în acest aranjament și în chipul acesta fără cea mai mică abandonare ori suspendare a principiilor lor îl pot sprijini, ba sunt chiar datori să-l sprijinească. Ear' cei-ce n'au urgentat aranjamentul acesta, au ajuns la convingerea, că fără aceste reforme actuala criză acută, nu se poate deslega în chip corespunzător constituționalismului, Dieta nu poate conta la o activitate neconturbată și nevoile indispensabile ale armatei nu se pot satisface.

Luând toate aceste în considerare se poate înființa un astfel de plan de lucrare, pe baza căruia guvernul poate cu siguranță conta la concursul Dietei și a cărui realizare ar revărsa binefacere peste națiunea maghiară, întru nimic n'ar slăbi pozițiunea de putere a Majestății Voastre, ca domnitorul și a altor țeri afară de Ungaria, ba din contră ar întări-o în multe privințe, pentru c'ar face mai tare și mai îndestulit, reazimul cel mai sigur al acestei poziții de mare putere: credincioasa Ungarie a Majestății Voastre.

Situația parlamentară nu împedecă deslegarea grabnică a crizei și numirea noului minister responsabil. Dacă în contra acesteia, totuși s'ar amâna mai departe, atunci — deși respectăm motivele cari întăresc hotărârea Majestății Voastre — totuși ne e frică că s'ar sgudui încrederea națiunii în realitatea vieții sale constituționale,

pentru-că s'ar crea o astfel de aparență, că când voința națională, a căr-i manifestare a licitat o Majestatea Voastră, dacă nu se manifestă în direcția dorită și așteptată, n'ar putea conta la a fi luată în considerare.

Pe baza acestora cu îngrijorare patriotică deodată cu încredere de supuși, repetăm pe Majestatea Voastră :

Bin voiți prin exercițarea drepturilor rane constituționale, a pune capăt actualei situații contrariate, necorespunzătoare cerințelor constituționale și a denumi un astfel de guvern responsabil, care are încrederea Dietei și a cărui program de muncă îi asigură concursul Dietei.

Cari de altfel suntem cu adâncă supunere și încredere în
Deputații întruniți în Dieta Ungariei, Crăiașii și Savoniei.

Procesele de presă ale „*Curșii*” se vor desbata Luni în 17 c. în Curșii cu jurați din Timișoara.

Non brigadier în Arad.

centiu Lehman, comandantul brigăzii de infanterie a fost transferat la corp de armată din Cracovia. Succesorul său e brigadierul staționat până acum în Arad, colonelul Robert Domansky de Doman. născut în Olocac, Croația. Anul de stat major și i-a făcut la aceeași comandă al cărei comandant a fost numit acum.

Criza dualismului.

De
RUDOLF SPRINGER.

Cap I.

Factorii istorici ai dualismului.

Când cercetăm dezvoltarea dualismului în Austria, nu purcedem din programul vr'una dela dorințele vr'unei națiuni ori clase, în vedere referințele și factorii reali ai crizei, cari își află expresia reală în dualism și exclusiv numai referințe prezente concludent. Înainte de a prezenta însă factorii dualismului, trebuie să coregem o serie de concepții despre dezvoltarea istorică, cari s'au dezvoltat în calea unei analize raționale.

Jubileul de o mie de ani al statului austriac care l'a sărbătorit burghezia maghiară în mase fără ecou în Austria. Presa, populația școală cunoaște așa de puțin istoria austriacă și-au construit ex post o legendă stat și constituție așa, cum lor le cade în vremea să ne cugetăm la realitate și să

CURIER LITERAR.

IV.

Broșură de propagandă. — O monografie.

(L.) La popoarele culte broșurile de propagandă joacă un rol însemnat. Nu e o idee, nu vre-un plan mai fericit privitor la viața poporului, care să nu fie desbătută, de autori valoroși, în așa zisele broșuri de propagandă. Ear' câte o broșură de acestea adesea e citită mai mult decât ori-ce carte, pe d'oparte pentru-că întotdeauna broșurile de propagandă tratează chestii actuale, ear pe de altă parte pentru-că de regulă sunt scrise în stil și formă care să captiveze.

La noi Românii și broșurile acestea sunt rare, pentru-că — peste tot — viața noastră publică se scurge într'o alvie îngustă, rar se manifestă în chip mai sgomotos.

Alegerile dela 26 Ianuarie au fost în viața poporului nostru începutul unei epoci noi. Ele s'au petrecut în mijlocul unui deosebit interes obștesc. Și dacă n'a fost vreme să se scrie broșuri de propagandă înainte de alegeri, avem mângâierea să înregistrăm o astfel de broșură după alegeri.

Sub titlul „*Cum am luptat?*” a apărut adică la Budapesta, în Tipografia „Poporul Român”, o broșură de 63 pagini. În prefața dl. D. Birduș arată că ceea-ce l'a îndemnat să scoată broșura, a fost „rîvna de a contribui cât mai mult la luminarea și deșteptarea țărânului român”.

Desigur că și-a și ajuns ținta.

În broșură face istoricul constituției partidului național la 1881, dă enunțările făcute în conferința dela 10 Ianuarie 1905, apoi numele candidaților români și cercurile electorale unde s'a pornit luptă, numele, portretul și biografia celor aleși și relațiuni despre isbânzile înălțătoare în fiecare cerc, după-cum consacră pagini cald scrise și alegerii dela Sas-Sebeș și Cehul-Silvaniei.

Aceasta-i parte insuflețitoare a broșurii.

În partea a doua, *instrucțivă*, ni-se dă spicuirii din legea electorală: cine și pe ce temei poate avea drept electoral, cum se întocmesc listele electorale, cum se fac reclamările, ce cuprinde legea Curială (1899), cum trebuie să se petreacă alegerile, opreliști, pedepse etc. și în fine voturile întrunite de candidații naționali ai Românilor...

Conjur pe fiecare cărturar român să răspândească în popor această broșură inteligent compusă și clar scrisă.

*
„*Monografia comunei Măderat*” e titlul valoroasei lucrări (de 130 pag.) scrise de dl. Petru Vancu, unul dintre cei mai inteligenți și mai muncitori învățători români.

Chestia monografiilor comunelor noastre a preocupat înainte cu 5-6 ani, cercurile Asociației Naționale din Arad. Părintele Mangra făcuse atunci propunere și indicase chipul cum trebuie lucrate aceste monografii. Se deschisese și un fel de concurs. Au și sosit la birou lucrări. Cea mai bună a dlui P. Vancu.

Simțim bucurie, văzând că dl. Vancu a făcut ceea-ce poate trebuia să îndeplinească

Asociația: a tipărit lucrarea sa. Bucuriile ar fi și mai mare, dacă am auzi că unele din broșurile noastre culte sprijinesc lățirea acestor comunități. Aceasta nu numai ca să se ia pretutindea în vedere de lucrarea unui zelos învățător, de a se înălța comunei române cu vinul faimos de la Sas-Sebeș, dar și mai ales ca avînd-o în mână fiecare învățător să aibă modelul privitor la lucrarea sa și să știe să-și dea seama de valoarea și de importanța ei. N'ar trebui să rămână în urmă comuna românească fără astfel de broșuri. Din suma relațiilor cuprinse în această broșură se vede că viața noastră națională. S'ar putea face și un tablou al situației d'acum. Este un interes național să se facă acest lucru în ce privește satele noastre primejdios amestecate cu străini și chiar cele în care mentalul românesc ori că și-a pierdut virșire conștiința naționalității sale, și să se mereu îndărăt.

Aibă iubiiții noștri învățători o ambiție de a contribui cu o asemenea broșură la descălcirea marelui problem și vieții noastre naționale.

H A Z

Cel mai fericit om. Un om fugise de frica soacrei sale, dela nevastă-sa. Pe un drum întălnit cu Păcală și între altele l'a numit „cel mai fericit om”.

Păcală îi răspunde: „Frate dragă, ierți dar „cel mai fericit om” a fost căci el nu a avut soacră!”

na reală poveștile lor eroice și istoriile de război, ca să putem avea o icoană clară de la marile epoce de dezvoltare ale imperiului.

Integritatea teritorială a Ungariei.

Aici în Austria domnește părerea, că o curte capătă a căsătorit între olaltă complexe mai multe țări și acestor fatale căsătorii au să mulțumească Nemții dubioasa plăcere de a trebui să se căsătorească cu multe așa „interesante națiuni”. Că legătura țărilor dela Dunăre și Carpați, fond o chestie privată a casei de Habsburg bucătărită a celorlora pentru cei mulți e tot așa indiferentă și indiferentă ca un divorț în o casă.

Nu e o manieră mai fără sens decât a judeca fenomenele de stat ca o urmare a intereselor și a intereselor asupra evenimentelor istorice. În epoca absolută Monarchul e singurul organ relevant al statului, dar de aceea el nu încetează a fi un organ, adevărat tub de vorbit și instrument al intereselor însemnate ale masselor, care de obicei joacă rol istoric încă înainte de pericolul și cu mult înainte de Habsburgii tind țările române și carpatice către o uniune, cea-ce se întâmplă și realizează în parte, mai întâi, în secolul al XVIII-lea de la casa de Anjou, apoi de Luxemburgi, mai apoi de Jagelloni. Încercarea aceasta se face deci în primul rând din partea Ungariei, apoi de Boemia, apoi de Polonia și în fine iarăși de Ungaria: în timpul regelui ungar, de naționalitate română, Ștefan Corvin, e la moartea sa (1490) și stăpân al Transilvaniei, Silesiei, Lausitzului și fu bună bucată vreme și domn al Vienei. După el urmează Ferdinand I boemii Vladislav și Ludovic, după-aceia interesele ungarilor și un Habsburg avusese coroana Ungară. În secolul al XVII-lea două veacuri, ce preced invazia turcească în Europa, că și atunci — pe lângă o cu totul nouă structură economică și socială a țărilor — părțile monarchiei de azi tindeau spre unirea, că numai întrebarea, ce parte să aibă Ungaria, precum și neînsemnatul porteu și lipsa mijloace de putere a acelor vremuri, făceau posibilă o legătură trainică. Pericolul turcesc era numai, ce două secole pregătiseră, el se întâmpla în favoarea celei părți, care oferea cel mai mult material de apărare, în timpul dinastiei, care putea să ofere contra Turcoșilor de ajutor ale imperiului german, în timpul casei habsburgice. Înfrățirea prin moștenirea dinastiilor era atunci o rea formă de drept pentru legăturile statelor întocmai ca asociație vamală, ea e numai un titlu de care în și pentru sine nimic nu poate și nici nu deslușește.

Habsburgii nu au moștenit Ungaria. — Ungaria și a rămas și după aceea un stat electoral ca și cel german și titlu de moștenire nu însemna mult. În 1526 cade Ungaria, în 1540, 14 ani după aceea, ocupă Sultana Isparta și Comarom cu întreaga partea Ungariei locuită de Maghiari (afară de Săcul); tocmai Ungaria maghiară e provincie turcească. Transilvania Sașilor, Românilor și Săcuiilor de la începutul principatului independent de Ungaria sub Sigismund Zápolya, Habsburgilor le rămâne dreptul ocupațiunii militare, limita slovacă din Vestul și Nord-vestul Ungariei. Astăzi peste tot voesc să dea valoare legendei măgare — bunul moștenit al Habsburgilor: de ce și vr'odată identică Ungaria cu magyar și atunci nu ar mai fi magyar orszög. După război rămasese în trăsătură generale dela 1540 și 1686, adevărat 146 ani un răstimp, de azi în îndărăpt, până cam în 1760. Nu ar fi să afirmă azi într'un cas, că Austria ar reține Silesia prusiacă, că casa domnitoare din Prusia a moștenit Silesia? În adevăr nu mai rămân, ci în decurs, de cinci generații împăratul Mateiaș Corvin fu sfâșiat și îmbucurat, în decurs de cinci generații, fu răsădită și a acestui țări foarte dejosită și cu reputațiunea a se reabilita, a se scăpa de sub dominația elibera pe celelalte naționalități de dominația străină, ori a sprijini pe eliberator numai în țară. De atunci începând nu e dezvoltarea imperiului și statului și ceea-ce rămasese nu e opera ei, ea însăși fiind creatura restauratorului. Aceasta e Ungaria, care e în Austria istorică. Și de aceea cu drept, nu numai Habsburgii nici când drept simplii și al Arpazilor.

În anul 1686 cerește prințul Eugen, Buda și dieta din Pojon în anul următor (1687) dreptul de moștenire al Habsburgilor în Prusia Ungariei — e frapantă legătura.

Și după-ace prin lupta dela Zenta trupele împărătești germane și boeme au eliberat Ungaria până la banatul temișan și prin pacea de Carlowitz (1699) era stabilită noua graniță, se putea oare cum-va răsădina război, că ei i-au pus pe cap coroana, ce au răpit-o dela Sultan? Juristii unguri au o predilectă pretensie pentru *partes adnexae*, Croația, Slavonia, Dalmația, Bosnia etc. și voesc să le pună în vigoare față de aceste țări. Fost-au *Maghiarii* pe cimpul de luptă pentru ca să câștige aceste țări și să depue iarăși la picioarele împăratului coroanele lor? Recucerit-au ei Transilvania? De fel. Împăratul a garantat în 1691 libertatea constituțională a acestei țări și el a decis reincorporarea Transilvaniei la Ungaria, iar pe fiul lui Apafy cu banii săi l-a despăgubit pentru tron.

Deputatul Bielohlawek și prințul Liechtenstein despre relațiile cu Ungaria.

«*Neue Freie Presse*» publică următoarele: În o adunare a muncitorilor socialiști creștini din Brigittenau, au vorbit deputatul Bielohlawek și prințul Liechtenstein despre relațiile cu Ungaria. *Bielohlawek* s'a plâns, că guvernul se sperie de ori-ce părere a Ungurilor și a zis: «Generalii magazinelor de pături vreau să aibă cu ori-ce preț liniște. Le cauzează oare lor, conducătorilor manevrelor anuale atâta grije? De ce deci și o grije pentru Ungaria? Se află de foarte natural faptul, că împăratul nostru a tratat cu fiul fabricantului de bancnote Kossuth, care cândva detronase dinastia... Spre marea noastră bucurie vedem, că împăratul rămâne de astă-dată neînduplecat. Populația austriacă îi va fi pentru asta totdeauna mulțumitoare. Ca un om se aduna Cislaitania în jurul coroanei, pentru a respinge pretențiile Judeo-maghiarilor. Numai două lucruri au mai rămas: ori voesc Ungurii să încheie un contract odată pentru tot-deauna susținându-se unitatea armatei, ori imediata completă separație».

Prințul *Liechtenstein* a spus, că nu-i compatibil, că Austria să plătiască, iar Ungaria să comandeze. El nu se vor mai lăsa de loc să fie jefuiți; nici nu vreau să se pregătească pe contul lor uniunea personală. Nici aceea n'o permit, ca coroană să încheie compromis cu partida kossuthistă; nici pe terenul economic, nici pe cel militar nu trebuie să se facă concesiuni Ungariei.

Războiul ruso-japonez.

În ajunul luptei navale e interesant să știm *perderile pe mare* ale beligeranților.

Dacă ne uităm nițel îndărăpt și luăm la cântar *perderile* celor doi dușmani pe mare, știm următoarele:

Perderile Japonezilor au fost: 7 corăbii de război: «*Hacuze*» (15.240 tone) și «*Ias-kimo*» (12.517 tone); 4 încrucișătoare: «*Ioshimo*», «*Hat-Yent*» și «*Takasago*»; «*Miaco*» vapor purtător de vești; «*Caimon*», apărător de țarm; patru torpiloare și 1 cuirasat, *Acestea corăbii au perit de mine înaintea Port-Arthurului* cu 1400 de oameni. Au mai căzut 547 ofițeri și matrozi în diferitele lupte. — Au luat dela Ruși torpilorul «*Recitelni*», apoi «*Iecaterinoslav*», «*Cazan*» și «*Anpara*». Au aflat la ocuparea Port-Arthurului 10 vase comerciale și 36 vase mai mici, pe cari toate le pot folosi.

Rușii au pierdut: «*Retvizan*», «*Pobjeda*», «*Perezvjel*», «*Petropavlovsk*», «*Poltava*», «*Sebastopol*», «*Bajan*», «*Ienisei*» și «*Amur*», «*Palada*», «*Bojarin*», «*Ozigit*», «*Zabljaka*», «*Rozbog*», «*Gremjasciji*», «*Giljek*», «*Bobr*»,

și «*Olvastnij*», 13 torpiloare și 3 cuirasate, apoi «*Sivuc*», «*Varjag*», «*Corejec*» și «*Sungari*». S'au refugiat prin porturi streine după lupta din 10 August: «*Cezarevici*», «*Diana*», «*Askold*», apoi «*Mandjur*», un vas de transport și 10 torpiloare. Kamimura în 12 și 14 August a cufundat pe «*Rurik*» și «*Novik*», așa că din puternica flotă rusă de odinioară mai e azi în Vladivostoc «*Gromoboi*», «*Rosija*» și «*Bogatir*».

Priciunile înfringerii Rușilor pe mare.

Dacă știm, că la început flota rusă era cel puțin egală cu a Japonezilor și că vasele japoneze luptau departe de țarmul bineprimitor al patriei lor, dacă ne uităm apoi la *perderile* și purtarea amândurora ajungem la ideea, că purtarea flotei ruse nu a fost la locul său. *Defensiva* în luptele pe mare n'are nici o îndreptățire. Pe întinsul largului mării chiar de nu ajungi la biruință, poți face însă mari *perderi* dușmanului, pe când de aștepti în ve'un port chiar la scutul unei ori cât de puternice cetăți întărite, urmarea e peirea. Așa a făcut *Nelson* la *Abukir* că fără șovăire a mers asupra puternicei flote a lui *Briux*, ce la adăpostul postului se credea în cea mai deplină siguranță. În chipul acesta a lucrat și *Tegethof* la *Lissa*.

Luților și neașteptatelor biruințe ale lui *Togo* au să mulțamească Japonezii, că azi sunt așa de sus. Dela început au priceput Japonezii, că pentru ei lucru de căpetenie e stăpânirea mării, căci de aceea *Hieroshimi*, Napoleonul japonez, înainte cu un pătrar de veac din o armată de o jumătate de milion a ajuns cu sdrențe acasă.

Lupta nu s'a dat încă. Specialiștii militari susțin, că dacă *Rosdestvensky* continuă a înainte cu iuțea de până acum, *Dumineca* asta va avea loc lupta.

Vești de pace.

— 14 Aprilie n. *Tokio*. Censura reține toate telegramele, ce vorbesc despre pace. Din asta se conchide, că s'au început deja *pertractări secrete*.

Baza de operație a amiralului Togo.

Berlin. *Lokalanzviger* e informat, că *baza de operație a flotei japoneze poate fi numai insula Formosa*. Acolo va aștepta *Togo* pe dușmanul, ce vine dinspre sud. Căci altă cale spre Vladivostok *Rosdesvenski* nu poate să-și aleagă.

DIN ROMANIA.

Dela Academia Română.

Marți după amiază, Academia Română a ținut o ședință publică, în care dl A. Naum, cunoscutul poet, a citit câte-va sonete inedite, toate strălucind prin bogăția stilului; apoi dl I. Tanoviceanu și-a dezvoltat comunicarea sa relativă la „câte-va date din viețile a două cronicari moldoveni”. Primul cronicar, despre care a pomenit d-sa este Urechia, cu privire la care reia vechea discuțiune făcută odinioară de d-nii Hasdeu, Densusianu, Nădejde ș. s. pe seama lui Nistor Ureche (tatăl) și Grigore Ureche (fiul), intru stabilirea paternității unuia din doi asupra cunoscutei cronici „a lui Urechia”.

Din cuvintele „se zice că ar fi trăind și astăzi” scrise în cronică relativ la un monument, o biserică Galata, despre care n'ar fi vorbit astfel Nistor, de oare-ce el însuși a fost cititor, și e bine cunoscută durata monumentelor — d-sa conchide, că nu ar fi scris așa după 25 ani însuși Nistor, ci nuanța aceea nu poate veni decât dela Grigore Ureche, aducând în sprijinul acestei afirmări o mulțime de argumente din domeniul genealogiei, specialitatea favorită a d-lui Tanoviceanu.

Vorbește apoi despre Ion Neculcea, duiosul povestitor al isprăvilor strămoșești. Dl Tanoviceanu se servește de biografia scrisă de însuși Neculcea în „Predoslavia” cronicele lui, cum și de

câteva date noi descoperite în niște documente, ce se află în posesia d-rei Adela Neculcea, o descendentă a cronicarului moldovean. Intemeiat pe aceste materiale, după ce face o înșirare a întregii familii a lui Neculcea, din care reiese și faptul, că o soră a lui este o străbunică a poezilor Văcăreșli, stabilește ca data sigură a morții cronicarului, începând anul 1745, iar nu 1744, în baza unei notițe biografice scrisă de Neculcea și aflătoare la Spiridonia din Iași.

Camera.

Sedința dela 29 Martie 1905.

Sedința se deschide la orele 2 și 20 sub presidența d-lui Gr. Triandafil.

Pe banca ministerială d-nii G. Gr. Cantacuzino, M. Vlădescu și Take Ionescu.

Dl Mandrea, raportor, dă citire proiectului de lege pentru revirimente de credite suplimentare și extraordinare în sumă de 1.675.997 lei, în comptul bugetului pe 1904—1905.

Proiectul se votează fără discuție.

Dl G. Gr. Cantacuzino roagă Camera ca, în vedere, că timpul până la punerea în aplicare a bugetului este scurt, să se țină în fiecare zi sedințe dela 2 p. m. până la 6, și dela 9 seara până la 12.

Camera incuviințează.

Discuția Budgetului. Dl Constantinu dă citire raportului general asupra bugetului.

Sedința continuă.

Senatul.

Sedința dela 29 Martie 1905.

Sedința se deschide la orele 2.30, sub presidența d-lui C. Boerescu.

Dl general Lahovari, ministru de externe, depune proiectul de lege relativ la convențiunea internațională din Haga în scop de a scuti în timp de războiu de taxele și drepturile, ce se percep în porturi, afară de taxele de pilotaj, bastimentele-spitale, cari plutesc sub pavilionul Crucii Roșii.

Se admite urgența.

Dl Ion Lahovari, ministru de domini depune proiectul de lege relativ la deschiderea unui credit de 700.000 lei necesar la întâmpinarea cheltuielilor de improprietare a veteranilor din Dobrogea.

Se admite urgența.

Se votează proiectul de lege pentru reînființarea a câte un procuror de secție la curțile cu apel din Iași, Craiova și Galați.

Dl T. Speranță, raportor, dă citire proiectului de lege pentru înființarea unei taxe de consumație asupra vinului și pentru urcarea taxei de patentă a arendașilor.

Dl Anton Carp spune, că abia acum s'a împărțit în Senat acest proiect și să roagă să se amâne discuția, mai ales că dl ministru de finanțe nu este prezent.

Dl Al. Bădărău, ministru de justiție, convine să se amâne.

Se hotărăște ziua de Joi, pentru discuția generală a acestui proiect.

Se votează recunoașterea d-lor Cozma Rusu, Ilie G. Comănescu.

Se pune la vot împământarea d-lui Iosef Leff din Vaslui și se respinge cu 44 bile negre, având 13 bile albe.

Senatul trece în secțiunii la orele 3.10.

Cui prodest?...

„Telegraful Român“ Nr. 33 din l. c. publică sentința adusă illo tempore de către judecătoria de presă din Cluj în cauza Preda contra Manegețiu. Causa 'și are rădăcina sa în destituirea acestuia din postul său de protopresbiter și corespondentul nostru din Cluj ne scrisese anul trecut, că la pertractare s'au făcut constatări dureroase și compromițătoare pentru consistoriul din Sibiu și indirect pentru biserică.

Acum se vede din sentință, că tribunalul a enunțat și motivat ca fapt perfect constatat, cum că destituirea numitului protopop din postul său s'a făcut în mod cu totul ilegal și — lucru ciudat — foaia consistoriului din Sibiu este în

chipul acesta silită să-și publice propria desavuare.

Cui prodest, întrebăm noi? Și mai ceva: Cum se face, că nu se repară o fărădelege manifestă? Fărădelegile mai curând, ori mai târziu, dar inomis se răsbună! Au nu vedem, cât de amarnic se resbună ele chiar asupra guvernelor puternice și organismelor autocratice, crezute până ieri ca invincibile?

Noi am zis și zicem: Biserica noastră se va putea întări, însă numai pe baza legalității, ea nu este nicidcum atât de puternică, ca se poate trece peste asemenea abuzuri la ordinea zilei. Ce fac cei chemați?!

Avizăm pe on. abonații, că cei-ce n'au renoit încă abonamentul vor mai primi numai un număr și apoi li-se va sista foaia.

Deodată amintim că ulterior nu mai putem servi cu numeră, pentru că foaia apare numai în atâtea exemplare, câți abonații are.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 15 Aprilie 1905.

— Știri personale. Dr. Iuliu Mera, eminentul medic dela băile din Karlsbad, a plecat din Siria, locul său natal și ieri a sosit la Karlsbad.

— Deputații români naționaliști s'au reîntors dela Budapesta; probabil că azi Dieta își va lua vacanța până la 3 Maiu.

— Mandatele protestate. In afa-
cerea mandatelor române protestate s'a purces după cum urmează: *desbaterea asupra protestului înaintat împotriva mandatului d-lui Dr. T. Mihali s'a amânat pe 10 Maiu, ear' mandatul d-lui Dr. A. Vlad a fost verificat.*

— **Agitațiunii ovreești împotriva Românilor.** Se fac cu sistem de o vreme încoaci agitațiunii ordinare împotriva Românilor din comitatul Aradului. Organele, reprezentând interesele ovreilor de pe sate «Arad és Vidéke» și «Aradi Közlöny» se fac zi de zi ecoul celor mai mincinoase știri, calomni și imbecilități, alarmând lumea, că Românii se rescoală, că jăfuesc și aprind dela alegeri încoaci și e în primejdie siguranța personală și materială a Ungurilor și Ovreilor pripășiți pe sate. Minciuni infame. Scopul e să terorizeze, să înfrice, să trimită pe capul satelor soldați și să-î înmoiaie pe Românii. Tot ce e adevărat e, că pe ici colea Românii au început, ceea-ce trebuiau de mult să înceapă și să și termine, să încunjure bolta jidanului din sat, să nu-î mai calce pragul birtului și aceasta mai ales la sfatul unor preoți vrednici, de cari avem destul în comitat. Se'nțelege însă, că faptul aceasta, pentru «Arad és Vidéke» ori «Aradi Közlöny» este cel puțin tradare de patrie, căci patria și Itic ori Löwenstein sunt pentru dînșii — lucruri sinonime. Așa în numărul de ieri se tânguiește foarte amarnic un jupân dela sate în «A. și V.» că Românii fac conspirație încoaci. Conspirația, de care se plânge, printre șire se vede ce e: nu-î mai calcă Românii prin prăvălie.

De-ar da bunul Dumnezeu, să facă tot de aceste conspirații Românii față de Ovreii, cari nu-î destul, că se îmbogățesc pe pielea Românului, dar se fac și cei mai mari dușmani ai Românilor.

* **O invenție nouă românească.** Inginerul N. Fortunescu din Brăila a inventat un motor care poate funcționa indiferent cu apă caldă aer sub presiune, cu aburi, gaz de lumină sau cu benzină. Brevetul de inventator a fost acordat de o societate din Berlin, care s'a organizat cu un capital de 800.000 mărci, sub numele „Fortunescu-Motoren-Gesellschaft“ spre a exploata această invenție, căreia specialiștii îi pronosticau cel mai frumos viitor.

— **Ministru-președinte austriac în agonie.** Se scrie din Viena, că starea lui G. Hofmann este foarte îngrijorătoare. Medicii au constatat că boala e în stadiu critic, e probabil, că oricând nu-î eschis, ca boala să-î aducă moartea.

— **Luiza Coburg în teatru.** Se telegrafiază din Paris: Prințesa Luiza Coburg a luat parte la reprezentația de ieri dela Theatre de la Ville, unde s'a predat *Odette de Sardou*. Prințesa principală îl avea celebra Eleonora Duse. Prințesa și soțul ei erau prințesa foarte voalată și foarte frumoasă. Prințesa a ascultat cu foarte mare interes reprezentația, iar când în actul al treilea se predă duioasă revedere între Odette și Oreste, prințesa a început să plângă cu amărăciune. Cu automobilul s'au depărtat imediat de teatru ea și Mattasich.

— **Șovinism în biserică.** La vrea să scriesem și noi, că în comuna Barcs în Ungaria nemții au de gând să-și parasească legea veche, fiindcă în biserică li-se predică unte. Se vede, că autoritățile competente a lucrul drept o amenințare. Dar țărani și rezoluți. Optzeci din ei au trecut dela religia lutherană și o mare mulțime din ei de gând să le urmeze.

— **Imitatorul lui Tolstoi.** Se scrie din Berlin: Un tânăr student, baronul Hans Ziegen a dispărut fără urmă. E posibil, că este ascuns prin vru'un sat, fiind că entuziasmul de ideile lui Tolstoi iubeste foarte puțin. Cel puțin din scrierile și poeziile aflăm că se poate deduce aceasta.

— **Cutremurul de pământ din India.** Prințesa a fost ultimul cutremur de pământ în India. Mandi a fost făcut ruine. Edificiul guvernului și bisericile și alte edificii sunt acum ruinate. Mada de ruine e acum și orașul Sulembel. Au perit cam o mie de oameni.

— **Comandant rus împușcat.** Se scrie din Varșovia: S'a adusesse îniție înaintea fabricii, ca să o apere contra atacului muncitorilor greviști. Un militar a împușcat pe daniel trupel.

— **Necrolog.** Primum următoarele: G. P. Infrântă de durere aducem la cunoștință că tatăl și mult iubitul nostru coleg Aurel P. după un lung și greu morb și-a dat mâinile Creatorului, Marți 11 l. c. la ora 10 m. în Timișoara. Ultima despărțire, ultima dela colegi a avut loc în 13 Decembrie când concediat fiind a plecat acasă, pentru reabilita.

Inmormântarea i-a fost Joul, 15 la ora 10 m. Serviciul divin l-a săvârșit rev. Domn. Puticiu, actualul protopresbiter al Timișoarei. Tărilor funebrele le-a executat corul învârt local Nicolae Nicorescu. A fost reprezentat cursul prin colegii; Efrem Brindea, George George Popoviciu și Ilie Spân, asistând la înmormântare și un număr public. Moartea coleg este cu atât mai regretabilă, că el treilea, care a căzut sub seceră nemiloasă de pe băncile cursului nostru. Din partea noastră condolențele noastre nemângăiașilor rinți, iar lui îi zicem cu toții: „fie Țărâna“.

Cursul al II-lea ped. din Arad.

— **Uciagașul marelui duce Sergiu.** Se telegrafiază că pertractarea finală contractului marelui duce va fi în 19 Aprilie. Judecătorii au isbutit să constată că tatea uciagașului. Il chiamă *Coljaerm* și sease-șapte ani a fost universitar în Pest și în 1899 a fost eschis dela universitate, a demonstrat. Mai mulți universitari din s'burg sunt chemați la pertractare ca

DOMNII

se pot îmbrăca favorabil numai așa dacă își procură hainele necesare *exclusiv dela magazinul de stoffe pentru domni*, unde se poate economiza 35%.

1. — *Magazinul nostru de fabricații engleze din patrie și de Brunn.*

MAGAZINUL ESCLUSIV de POSTAV de FABRICĂ A LUI

LEICHNER și FLEISCHER.

ARAD, piața Libertății 17. Cinci biserici. (PÉCS) Király u.

SPECIAL

STOFFE

COLOR

PENTRU

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

SITUAȚIUNEA SUMARĂ.

304
Martie
7072832
3383311
169670
755693
999980
839240
1732546
568970
668441
420533
3305209
—
7840323
3656748
2000000
8209715
2740900
8021230
499964
9305209
12879730
3656748

ACTIV

1905

19 Martie 26 Martie

7072832	{ 70303332 Reserva metalică Aur.	45294377
	{ 29769500 " trate Aur.	19122000
3383311	Argint și diverse monete	
169670	Portofoliu Român și Străin	
755693	{ *) Impr. contra ef. publice	6715000
	{ " " " " " in cont curent	9739081
999980	Fonduri publice	
839240	Efectele fondului de rezervă	
1732546	" " " amortisarea imob. și material	
568970	Imobili	
668441	Mobilier și Mașini de Imprimerie	
420533	Cheltuieli de Administrație	
3305209	Depozite libere	
—	Compturi curinți	
7840323	Compturi de valori	

64769859	64416377
3942338	3990106
40336456	40272338
15103729	16454081
11999940	11999940
14731258	14731258
1704546	1704546
5638889	5668136
569973	570291
413509	419827
82037080	81792180
17854042	18611772
16731699	16675445
275833318	277306297

PASIV

2000000	Capital	12000000
8209715	Fondul de rezervă	19546217
2740900	Fondul amortisării imobilelor și material	2923784
8021230	Bilete de Bancă în circulație	158857180
499964	Dobânzi și beneficii diverse	469057
9305209	Depozite de retras	82037080
12879730	Compturi curinți	—

12000000	12000000
19546217	19546217
2923784	2923784
158857180	160529400
469057	514716
82037080	81792180
—	—
275833318	277306297

Scomptul 5%
*) Dobânda 6%

Telefon 96.

Motori „PUCH“

2 1/2 — 3 HP.

PUCH: Naumann — Germania și Premier Helical biciclete

Mașini de cusut:

Pfaff, Naumann, Haper, Singer,
cu prețuri convenabile, cu garanție și condiții favorabile de plată se pot căpăta la

Hammer Vilmos,

fabricant de lucrări tehnice-electrice

— Arad, Szabadság tér 7. —

Mare atelier special de reparație

IOSIF HEGEDŪS

Cronometrar. Clasornicar și Gluvergiu

Arad, piața Boros Béni 10.

Magazinul societății din Ungaria a fabricanților Glashutten din Elveția. Exclusiv singur. Clasornice cu precizie. 550

Numai pe scurt timp!

Noutăți de senzație!

Am onoare a înștiința pe onoratul public, că pe bulevardul Principele Josif (József főherceg-ut) Nr. 11

Am aranjat un atelier electrical de fotografie pe hârtie

în care în decurs de 5 minute fac o fotografie admirabila pe hârtie, pe care onor. public o poate lua imediat, cu prețuri fabuloase de estine:

- 1 fotografie vizit până la trei persoane 25 cr. (50 fl.)
- 1 grupă cabinet 50 cr. (1 cor)
- 3 cărți postale cu fotografia 1 cor.

Solicitând vizitarea onor. public

Rămân cu dăsebiță stinsă

Kohn Lajos

fotograf.

478

In Ungaria de sud.

Cea mai mare prăvălie

de haine gata pentru dame, copii și fetițe.

Recomandă magazinul bogat asortat:

- Bluse de delen francez . . . t . . . fl. 2.50
- Bluse de lână pentru seară teatru și ocazii . . . 2.75
- Bluse de șeviot engleze în toate colorile . . . 3-75
- Negligeuri, fasonul și stofele cele mai eleg. dela . . . 3.50
- Rochițe de copil de stofă și de spălat . . . —.50
- Șorțe de clot pentru copil și mașă . . . —.30
- Rochiț de stradă și plimbare fason elegant

în toate colorile de stofă . . . . . 2.—

Albituri de dame și copii în asortiment mare.

Jupoane de clot dela 1 fl. 50 cr. în sus.

Bluse de mătase și brasieră în mod. cele mai noi originale.

În vitrină zilnic expoziție de Incurile de curând sosite.

Solicitând binevoitorul concurs al onoratului public.

Winternisz Jenő,

235 Piața LibertățiiB. (Casa Reisinger.)

Să părtinim industria dela noi!

Primul deposit aradan de parisole și paraplee — construcțit proprii.

NASSAN R.

562

Arad, Szabadság-tér 19.

Parisole, paraplee, corturi de gradină, paraplee de gală, corturi pentru ingineri, umbrele pentru copii, umbrele elegante se pot alege. — Reparaturile se efectuesc în aceeași zi.

— Să sprijinim industria dela noi! —

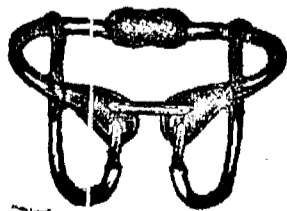
Prăvălie pentru mănuși și suspensorii a lui

HUBATSCEK T.

ARAD, Szabadság-tér 20 sz.

(In casa Băncii populare și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazonul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand asortimentul de cravate, pe cari le vînd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând spriginul binevoitor al public rămân cu respect: **Hubatschek T.**

Noroc uriaș la Török!

E neîntrecut norocul, ce se ține morțiș de banca noastră. În vreme scurtă am plătit stimatilor noștri cumpărători câștiguri mai mult de **18 milioane** coroane; exclusiv în *ultimele 6 luni cele mai mari două câștiguri și adevă:*

câștigul de **602,000** coroane pentru losul Nr. 98,924,

câștigul principal mai mare de **400,000** coroane pentru losul Nr. 83,451, apoi 100000, 80000, 70000, 60000, 25000, 20000, mai multe câștiguri de 15000, 10000 și afară de acestea încă multe alte mai mari câștiguri.

De aceea recomandăm, ca să luați parte la tragerile cele mai bogate din lume, cari se încep cât de curând și să comandați la noi un los norocos.

La tragerile ce se încep, tragețea 16., pe **110,000** losuri **55,000** câștiguri în bani, cari fac total suma uriașe de

14 milioane 459,000 coroane.

Să-și caute fiecare numele!

(care-l poate afla în alfabet)

Fiecare să-și încere norocul cu numărul, ce corespunde numelui său, or numelui vrăunui membru al familiei.

Adám	982	Cecilia	83156	Gellért	72620	János	82987	Mand	82259	Salamon	2895
Adél	4144	Celestina	83519	Gereben	82549	Jenő	83245	Marcel	2881	Samu	7979
Adolf	20422	Daniel	2778	Gergely	83216	Jolán	2577	Margit	7290	Sándor	17765
Agnes	22511	David	5637	Géza	7797	Jónás	7250	Mária	17707	Sári	22019
Agoston	24242	Dénes	12426	Gizella	5649	Józsa	11290	Márkus	22014	Sarolta	24029
Aladár	28818	Desső	20983	Gusztáv	18151	József	21452	Mártha	24003	Sebestyén	24289
Albert	44360	Domokos	23006	György	21145	Judith	23095	Mátyás	24274	Simon	40746
Alfréd	59119	Dóra	24253	Győző	28018	Júlia	24253	Mátyás	40706	Szerecsen	57716
Akos	72613	Dorotea	29529	Gyula	21293	Kálmán	40482	Melánia	56693	Taksony	59575
Amália	82811	Edith	56210	Hedwig	29633	Karolin	36572	Melánia	59564	Tamás	80973
Ambrus	82815	Ede	59159	Helena	56525	Károly	89505	Menyhért	80019	Taszió	83022
Andor	83505	Edvin	72622	Henriette	59167	Katinka	72645	Mihály	83006	Terus	83300
András	990	Elek	82846	Henrik	72633	Kázmér	82960	Mildó	83273	Tibor	2895
Anna	4948	Elemér	83164	Hermann	82954	Kelencs	83246	Miksa	2890	Tihamér	8504
Antal	12417	Emil	83520	Hermína	83217	Klára	2878	Milán	7288	Timon	18652
Aranka	20593	Emma	2784	Hilda	2799	Klotild	7266	Mór	17738	Tivadár	22027
Armand	22514	Endre	5641	Hubert	6813	Kornél	16963	Morle	22016	Tobias	24035
Arnold	24248	Ernő	12432	Hugó	18154	Kornélia	22002	Nandor	24014	Urban	24235
Árpád	28229	Ernesztin	21142	Humbert	21147	Kristóf	22097	Narcisz	24279	Valéria	40789
Arthur	44280	Ervin	23007	Iolyka	23077	Kristina	24265	Olga	50725	Vazul	59015
Aurél	59112	Eva	21259	Izuka	24279	Lajos	40496	Oliver	59093	Vendel	59585
Artília	72615	Erzsébet	29536	Ignác	29647	László	56678	Orban	59565	Viktor	80974
Balazs	82826	Estor	56471	Ika	56552	Laura	59532	Oszkár	80448	Viktória	83047
Bálint	83155	Etel	59163	Illén	59169	Lázár	72676	Otto	83098	Vilbald	83002
Barnabás	83511	Fabian	72625	Ima	59179	Lénárt	82962	Ódón	83281	Vilma	2900
Bela	9749	Felix	82847	Hona	82955	Lonke	82955	Pal	2892	Vilmos	8518
Benedek	5498	Ferdinánd	83215	Inre	83225	Leo	2879	Pania	7290	Vince	18655
Bernát	12424	Ferenc	83531	Ince	2578	Leonia	7278	Petronella	17740	Virgil	22029
Berta	20978	Flóra	2789	Ipoly	6432	Lidia	17930	Peter	22017	Zoltán	24011
Bortalan	22523	Franciska	5642	Iren	18229	Lipót	22009	Froska	24017	Zsigmond	25133
Blanka	24254	Frida	12435	Izma	21148	Lorant	23100	Pista	24283	Zsófia	42270
Bodog	23885	Frigyes	21144	István	23092	Lothar	24278	Rafael	40742	Zuzsanna	58021
Bogdan	59273	Fülöp	23009	Izabella	24254	Lorinc	40702	Regina	57295		
Borbála	59145	Gábor	24253	Káidor	40468	Ludmilla	56657	Richard	59578		
Borisca	72618	Gabriella	29541	Iván	56558	Luiza	59556	Róbert	80639		
Ernő	82824	Gáspár	56511	Jakab	59208	Malvin	73153	Rózsi	83020		
		Gedeon	59164	Janka	72644	Manfréd	82975	Rudolf	82996		

Cel mai mare eventual câștig **1.000,000 DE COROANE.**

Mai departe premiu 600000, un câștig de 400000, 200000, 2 à 100000, 1 à 90000, 2 à 80000, 1 à 70000, 2 à 60000, 1 à 50000, 40000, 5 à 30000, 3 à 25000, 8 à 20000, 8 à 15000, 36 à 10000 și încă multe alte câștiguri.

Prețurile losurilor de prima clasă:

1/2 los orig. fl. — 75 sau 150 cor. | 1/4 los orig. fl. 1.50 sau 3 — cor.
1/2 " " " 3 — " 6 — " | 1/1 " " " 6 — " 12 — "

Losurile se trimit cu rambursă, or după anticipativa trimitere a sumei.

Conspectul oficios gratis. Ne rugăm pentru comande imediat la losurile amintite, or mai târziu

până în 23 Aprilie a. c.

a trimite la noi cu încredere, fiindcă numerii norocoși se trec iu

Török A. és I. sa

CASĂ DE BANCĂ în BUDAPESTA.

Cea mai mare prăvălie de losuri din patrie

Prăvăliile de losuri principale: Centru: Teréz-körut 46/a. I. Filială: Váci-körut 4/a. II. Filială: Muzeum-körut 11/a. III. Filială: Erzsébet-körut 54/a.

Cea mai fină bere de butelii
Fabricatul
„Isvorul străvechi”
pilsen

din bereria civilă din Pilsen, renumită lumea întreagă (intemeiată în 1822) mite pasteurisată în provincie, prin care se dă o trănicio de 4—6 săptămâni. In Arad se trimite acasă.

Mă rog a trimite exclusiv la mine comanda
Szabo Kálmán
restauratier
„La pipuță”
Arad. Salacz-utca 3.

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

Fraților Ber
(Berta-Testvérek)

Arad, Andrassy-tér
Telefon 386. Telefon

Deposit bogat în fer și mărfuri de diferite instrumente, în ferării pentru și edificiilor, cuptoare de fer de Nader Meiding de primul rang Mașine (speciale) pentru bucătării de Olanda elegante, litați pentru economia de casă, dar pentru ghiață.

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânătoare Mopopol de vânzare a coaselor de oțel rabás Béla și a pompelor de stropit nenorosporei pe lângă o garanță de

Instrumente de verit etc.
Foarfece engleze, Solingene veritabile, ținuri și briciuri.

Deposit eselusiv „AHOI”

Pe seama ținuturilor sud-ungare cule deposit al lustrului de ar
VENUS pentru cuptoare.

Comandele de provincie se efectuesc pe prețurile ieftine de zi.

B A N I
pe proprietăți de pământ, case până la 60—70% a valorii nominale cu amortizație de 5—62 ani.
Conform sumei împrumutate pe lângă 4, 4 1/2, 5% și Credit personal pe seama oficerilor, pensionarilor și funcționarilor.
Convertirea de datorii cu procente mari
Imprumut anticipativ nu este.
Szathmáry Dezső
instituit de împrumutului de bani.
ARAD, Strada Deák Ferenc Nr. 33.
(Căpitanul camerei advocatilor)

Indată efect surprinzătoriu!

Jahner-Crème fără grăsime. Nou!

mai nou product pentru a infrumuseța și nobilisa pielea.

Efectul indată fără esemplu consistă prin aceea, că pielea obrazului, prin aceeași ușoară încordare, consistă asemenea unei netezimi de marmor alb și fineță, care până aci prin nici un alt mijloc de infrumusețare nu s'a mai dobândit!

Un mijloc de infrumusețare prin însușirea acesteia, cum e Jahner-Crème fără grăsime, agităază ia tot locul o senzațiune însuflețită. Mai perfect pe terenul pentru îngrijirea infrumusețării. Nestricăcios! Efect momentan!

După întrebuințare dispar cu desăvîrșire urcătoarele pete galbene, hube de întăritări, bubite, sgrăbunțe și alte necurătenii ale pielii.

Netezește sbriciturile și semnele de bubat, acordă însuși la persoane mai bătrîne o culoare de obraz jună, proaspătă și grațioasă: obrazul, grumazul, brațele și mâinile, conservă o frumuseță irapantă și o culoare dragăstoasă.

Jahner-Crème fără grăsime, se întrebuințează cu mai mult succes ziua. Nu conține nici argint viu nici plumb. 1 tegulă 1 coroană.

Jahner săpun. Acest săpun servește spre conservarea și nobilitarea pielii, este liber de ori-ce aspreală și eserecitate cea mai binefăcătoare influență asupra pielii. întrebuințarea Jahner-pomadiei trebuie mai întâiu să spalăm cu acest săpun, prin ce pomadiei se înaintează foarte esențial. 1 bucată 60 fleri.

Jahner pudră. Jahner-pudră-ul este nedisputaver non plus ultra al tuturor pudrelor. Este un pudră pentru bal, salon, de toate zilele precum și pentru infrumusețării, care are însușirea nu numai de-a acoperi, ci este absolut nestricăcios. Jahner-pudră-ul este un product perfecționat, care în privința bunătații, fineții și neperniției e asemenea ori-cărui pudră indigen ori extern. Pentru blondine se ia roză sau pentru brunete (chamois galbeniu) roză sau alb. 1 șatulă 1 coroană.

Jahner apă de gură. Cel ce își spală gura regulat dimineața și sara cu Jahner apă de gură, nu va avea nici când dinți găunoși și nici durere de dinți. Nu se îndestulă recomandă la carnea burețioasă a dinților. Tocmai așa se potrivește la rădăcini clătinate. Un mijloc sigur contra sîngerării gingeiilor. Contra putrezirii dinților. La dureri de dinți reumatice. Foarte prețioasă pentru delăturarea respirației mirositoare. 1 sticlă 1 coroană 40 fleri.

Jahner pasta de dinți. Liberă de săpun. Mai toate persoanele cari întrebuințează pasta conținătoare de săpun, au la marginea dinților o piatră aeră, cafeniușă, carnea dinților e moale și ușor sîngerată. Este dară a se recomanda tuturor, în valoarea dinților sănătoși și frumoși: Jahner pasta de dinți fără săpun. 1 dosă 1 cor.

Jahner pomadă pentru creșterea părului. — 1 tegulă 2 cor. esență de păr. Aceasta întărește perii clătinați, grăbește creșterea părului și contribuie la deplina delăturare a mătreții din cap. 1 sticlă 1 cor. 60 fleri.

Jahner vâpseală de păr. Resultat reușit! Nu descolorează culoarea naturală a părului! Cel mai nou nestricăcios mijloc care după prima întrebuințare recăștigă culoarea naturală a părului încăruntit, alb și roșu, precum părul din barbă și sprincenele plac, brunet negru sau blondin. Aplicarea este foarte simplă și este alăturată în înțelegerea fie-cărei etui. Neisbândă nu se întâmplă după precisa întrebuințare. La ce este a se arăta apriat culoarea (negru, brunet sau blond). Un carton 4 cor.

Jahner apă blondină. Părul nu prea frumos băl, roșu și brunet, se poate în timp foarte scurt băl-auriu colora. Apa blondină este pe deplin nestricăcioasă, fluidează fără culoare și miros, deci nu colorează nici pielea și nici pănzăturile albe. 1 sticlă 1 cor. — Părul alb nu se poate colora cu apa blondină. Părul alb se colorează cu Jahner vopseală de păr.

Mijloc de vindecare.

Fluidul pentru reumatism și gicht al lui Dr. Hoffmann.

Medicament folositor de ani îndelungați împotriva gichtului, reumei, durerii de nervi, nevralgiei, reumei, durerii de mușchi, exudate, ischias, scrintirea membrilor, ințepenirea mușchilor și cordelor, schilăvirei și a durerilor din crucea spinării. O sticlă. 80 bani.

Tusă. Bomboanele lui Dr. Oppolzer. Mijloc foarte bun contra catarului organelor de respirat, contra tusei și a gîdilirei la gât, a catarului de plumăni, a grelei respirații etc. 1 cutie 80 bani.

Pilulele curățitoare de sînge ale lui James. Pilulele acestea curățesc sîngele, iritează activitatea intestinelor și lucrarea scaunului, depărtează toate sucurile rele, fierca stricată și rămășițele rămase dela alte boale. 1 cutie 80 bani.

Balsam Dr. James. Balsamul acesta încălzește rinza și sîngele îngreșat, depărtează acreala, flegma și firea superfluă și prin aceasta produce restituirea proaspătă, prin urmare aduce mistuirea rinzei (stomachului) și scapăre nouă și poartă la mîncare și beutură. Balsamul acesta depărtează vînturile, sporește activitatea intestinelor, delătură ridicarea din stomac, amărăciunea, greața de cap și amețala. 1 sticlă 80 bani.

Unsoare de rîie a prof. Kaposi. Această unsoare se aplică cu un altat nu numai la rîie, ci la tot felul de ecrescenții ale pielii. 1 tegulă 1 cor.

Pentru înconjurarea contrafacierilor, numai »Preparatele lui Jahner« ieșite din farmacia mea au valoare și se capătă la

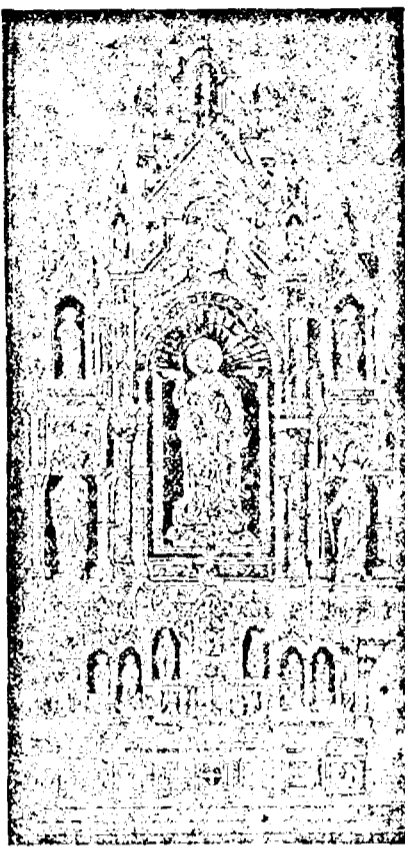
Farmacia Sta Maria a lui Jahner Rudolf

Timișoara-Fabric, str. principală Nr. 70.

Primul institut de artă sud-ungar pentru —
— zidirea de altare, de sculptură și de aurit.

Temesvár-Józsefváros, vis-à-vis de claustru.

Atrag atențiunea prea onoratei preoțimii și a d-lor curatori supremi bisericești, că în atelierul meu pregătesc iconostase noi, altare, scaune episcopicești și alte

aranjamente complete bisericești Pe iconostas pictez nouă iconi de artă, afară de aceea auresc și vâpșesc din nou iconostase vechi. Primesc și vâpsitul de biserică. Trimit schițe de plan gratuit. La dorință călătoresc la fața locului pe spesele mele. Recomand icoanele mele de relief, peatră masivă cu vâpseală polichronică, statue sante dela 60—180 cm. mărime. *Madonna de Lourdes*, *Inima Marii de 9 ani bogat aurite cu vâpseală polichronică*.

De present se pregătește pe seama bisericii din Keszeg-Mare: *Inima sfântă a lui Iisus și Madona de Lourdes* în înălțime de 160 cm.

De serviciu prompt și echitabil îngrijește:

140—52

NAGY NEP. JÁNOS

Temesvár-Jozsefváros, Bonnaz-utca 6 sz. (casa proprie).

CREMA MARGARETA

a lui

FÖLDES

este un mijloc lipsit de grăsime, în ofensivă cu efect grabnic și sigur, care face să dispară alunițele, petele de ficat, roșăța de pe nas și de pe mîni. Mijloc mai bun pentru obraji și mîni aspre nu există.

Efect instantaneu.

Pretul 1 cor.

442

Preparată de

FÖLDES KELEMEN

Farmacist în Arad.

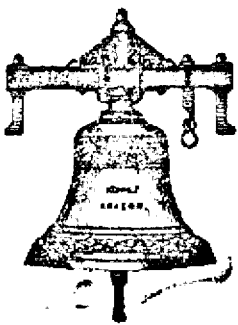
Nr. Telefonului 111.

Frideric Mönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.
Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

S'a fondat la 1840.

Pemiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de platire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului.

Recomandă tot-odată clopote de fer, ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin care a căror întrebuițare clopotele se pot scuti de crepat și chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supra-solvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

7 21—25

Telefon 423.

KOSÁR BÉLA

Timișoara, Józsefváros, str. Bonnez Nr. 15
Piane, pianine, harmonii, cimbele, fabricate propriu
construcții recunoscute.

Fabricate dela fabricii din pa-
trie și din străinătate.

INSTRUMENTE FOLOSTE.

Diferite automate mono- și multisono.

Institut de imprumut.

Reparațiuni.

139 8—26

Intonare.

Catalogul cu prețuri gratuit.

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca față și mâinile să fie fine, ear în scopul acestui
mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvîrșire inofensivă și face pelea fină
de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mișcările su-
răcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Gyöngy-Créma pudor 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul HAUER LAJOS.

A R A D, Pécskai-ut.

Carol Drössler

fabrică ces. reg. de mașini agricole.

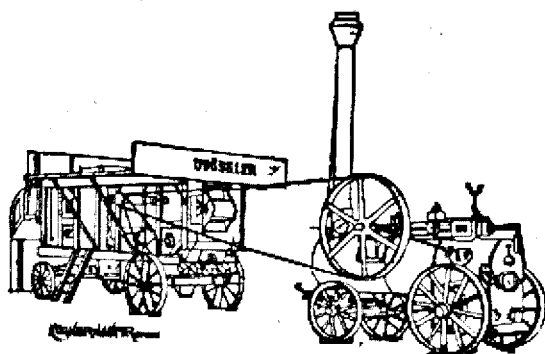
Budapesta, VI. Váci körút 59

transportă automobile, locomotive cu vapor, grapă de
îmbălăce cu vapor, îmbălăce de mână și (járdányos) moto-
ulei crud, montează mori și tot felul de mașini agricole.

Marfă solidă, pe
condițiuni favorabile
plata. —

Se trimit catalo-
preț și cheltueli

Se caută agenți

Tot felul de reparări ce cad în astă branșă, se efectuează atât în loc,
cât și în jur cu punctualitate și prețuri moderate.

S'a deschis! S'a deschis! S'a deschis!

Unde s'a deschis? Ce s'a deschis?

În Arad, pe piața Andrásy, în palatul Minorităților, în
parter și în localitățile Mezzanin, pentru marea com-
oditate a damelor din Arad și provincie; cea mai
mare, mai cu gust arangiată și foarte bogată provăzută

filială de haine pentru dame și salonul de pălării

Am onoare a aduce la cunoștința onoratelor dame, că cedând
dorințelor venite din mai multe părți, m'am decis să deschid o filială
care am arangiat-o astfel să corăspundă celor mai pretensioase cerințe
moderne și așa am stabilit în deposit astfel de produse care constau
nu numai din modele originale de Paris și Viena ci sunt totodată
și produsele mele.

Mare deposit de (Mirtus) cununii și voaluri pentru mirese,
flori artificiale și buchete.

Când cu ocazia aniversării de mai mulți ani ai prăvăliei mele
exprim mulțumita mea profundă onoratelor mele cumpărătoare, mă
rog și pe mai departe pentru protejarea lor.

Cu profundă stimă:

525

LAZAR CZ.

Andrásy-tér, palatul Minorităților.

Tot felul de reparări ce cad în astă branșă, se efectuează atât în loc
cât și în jur, cu punctualitate și prețuri moderate.

Bogată asortiment de pălării pentru copii, ori în dorință se face și după comandă

Mare deposit în pălării de doamnă, ori în casa de comandă să fac în 24 ore.

De aceea sufer cei mai
oameni, fiind-că nu se
rijesc de lecuirea boalei
când ar răuși. Iși
siesi bun serviciu, cel-ce
totdeauna la casa ceva
c. Un așa leac prea plăcut
cu faimă în toată lumea e

Feller Elsa-Fluid

care are o minunată influință la fe-
lurite boale, d. e. dureri de picioare
și mâni, amorțeli, dureri de nervi
și mușchi, reumă, răcială, durere,
friguri ș. m. d. 12 flacoane mici
ori 6 flacoane duble se trimit franco
de Eugen V. Feller spiter, Stubiac.
Templom-utcza (cott. Zagrab). 514

Igaz Sándor

389

ciasornicar și giuvaergiu.
ARAD, Piața Libertății
lângă edificiul teatrului vechiu.
și argint călcat cumpără p. prețul
mai mare de zi, ori schimbă pentru
alte obiecte de aur și argint.

Struguri
pentru
dessert
de toate și
cele mai bune
soiuri curate
cu garanție,
de asemenea
cea mai bună
colecție de
struguri
lunguleți

ecum și mlădițe de prima calitate, liferează
Primul stabiliment de altoi de struguri
de lângă Tirma. **de lângă Tirma.**
Proprietar: Gaspari Frigyes, Medgyes,
Nagyküküllő-megy. **de lângă Tirma.**
— Catalog ilustrat gratis și franco. —

SERVICIU PROMPT ȘI ATENT.

Azi și în toate zilele
in
„CAFENEAUA FIUME“
seara musică.

BUFET RECE. 491 VINDUTI ESSENTIALLY.

— DESCHIS PANĂ DIMINEAȚA. —

Bijuterii, oroloage, aur călcat
și recuise de argint, seduli de ama-
netare cumpără pentru prețurile cele mai
mari ori le schimbă pentru obiecte noi

DEUTSCH IZIDOR

ciasornicar și giuvaergiu
ARAD, Strada Bisericii
(Palatul minorității.)
Isvorul cel mai estin de cumpărare de
bijuterii și oroloage.

Poftiți

a privi magazinul meu, în care au sosit
deja toate noutățile saisonului de primăvară
și vară.
Atelierul de croitorie bărbătească al lui

Henric Schäffer

ARAD, Piața Andrassy. (Casa Bing)
Nr. telef. 208. 455

Cele mai cu sic uniforme și articole
pentru uniforme în prețurile cele mai mo-
derate pregătește:

Braun János și Soțul

croitorul regimentului de cavalerie Nr. 12.
853 Strada Szalacz și Kőlcsey 6.

Plantațiune de vie 420
cu ocaziunea Milleniului maghiar Nagyösz.

Prețurile cele mai culante.

Prețurile cele mai culante.

Struguri frumoși, dănuitori
va avea cel ce va cere gratuit catalogul
cu prețuri al culturii de vițe de vie celei
mai mari maghiare, care a fost întemeiată
cu ajutor de stat și stă sub supraveghierea
statului.

Bazar de bluze și atelier de haine de femeie.

Arad, Szabadság-tér 20 (Gróf Nádasdy-palota).

Imi iau voe a atrage atenția onoratelor dame asupra bluselor, hainelor de copil și rocurilor de pri-
măvară de curând sosite, mai departe blusele, fuste și jupeane rămase afară din sezon.

se vor vinde cu jumătate prețul.

437

Toalete după măsură se pregătesc în atelierul meu propriu.

Cu deosebită stimă: **Koszilkov József.**

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE DE ASFALT ȘI CONSTRUCȚII BETONICE „HUNGARIA“.

SZIRMAI ȘI SOȚUL, ARAD. CANCELARIA ȘI MAGAZINUL: SZABADSÁG-TÉR Nr. 10.
TELEFON ORĂȘAN ȘI COMITATENS 543.

Secția de întreprinderi:

a) pregătirea de pavagiu betonic, b) de obiecte de arta din beton și c) de lucrări din asfalt.

Secția vinderii de material:

a) Portland și ciment-rem. l) nisip de râu	k) impletituri de trestie stucatur	o) uluce pentru canaluri
b) stucatur și ghips alab. g) petriș de râu	l) cărămidă pentru construcții	p) table de ciment și mozaic
c) var pentru construcții h) diferite țigle pentru coveriș	m) cărămidă de ornament	q) table de metlach și cheramit
d) praș de piatră pentru tinciuit i) șindilă de asfalt și cătran	n) cărămidă-schamotte	r) articole de faranță ș. m. d.
e) petriș de granit j) lucrări izolatoare		

Se ocupă cu vânzare în mare și 'n mic a materialelor, ce cad în bransa construcțiilor.

565

Imprumuturi de bani cu amortisație pe timp de

15, 20, 25, 30, 40, 50 și 65 ani

cu procente 4⁰/₀

Și și alte ipotece pe moșii și edificii până la cel mai ridicat preț
al valorii efectuesce :

Herzog Sándor

(fost oficiant de bancă)

Arad, Strada Ioan Weitzer, 15.

Tot acolo sunt de vânzare sub prețurile cele mai favorabile casele următoare: in Lipót-u. 7, Pöltenberg-u. 20, Kapa-u. 7a, Borona-u. 40, Koszoru-u. 20, Borju-u. 8, Edelspacher-u. 9.